

Asia: VN/1084/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esityksesi eduskunnalla laiksi nimikirjalain kumoamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Esityksen luku 1. Asian tausta ja valmistelu.

Anna lausunto tai kommentoi tähän esityksen lukua 1.

Julkisalan koulutettujen neuvottelujärjestö JUKO ry (myöh. JUKO) kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi nimikirjalain kumoamisesta ja eräksi siihen liittyvistä laeista ja lausuu siitä seuraavaa.

Esityksessä ehdotetaan kumottavaksi nimikirjalaki ja muutettavaksi viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia lisäämällä siihen palkkajulkisuutta koskeva säännös, sekä turvallisuus selvityslakia, terveydenhuollon ammattihenkilöistä annettua lakia, sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annettua lakia ja eläinlääkärintamatin harjoittamisesta annettua lakia poistamalla viittaus nimikirjalakiin tai nimikirjanotteeseen.

Esityksen tavoitteena on saattaa valtioon palvelussuhteessa olevien virkamiesten ja työntekijöiden palvelussuhteeseen liittyvien henkilötietojen käsittely vastaamaan paremmin voimassa olevaa tietosuojalainsäädäntöä, selkeyttää sääntelyn suhdetta julkisuuslakiin sekä poistaa päällekkäistä sääntelyä suhteessa julkisuuslakiin ja henkilötietojen käsittelyä koskevaan lainsäädäntöön. Tällä pyritään myös parantamaan valtion henkilöstön henkilötiedon hallintaa sekä virkamiehen ja työntekijän yksityisyyden suojaa.

JUKO kannattaa nimikirjalain kumoamista sekä muita esitettyjä muutoksia edellä lakiluonnoksessa esitetyin perustein.

Yksittäisen virkamiehen näkökulmasta nimikirjalain kumoaminen nostaa yksityisyyden suojan tasoa, jota voidaan pitää hyvänä. Esityksen mukaan jatkossa noudatetaan kansallista ja eurooppalaista

tietosuojalainsäädäntöä ja -käytäntöjä muun työmarkkinakentän tapaan siten, että olennaisia tietoja ei samalla salata on kannatettava. Lisäksi nimikirjalaissa ja julkisuuslaissa on osin säädelty päällekkäin virkamieheen tai työntekijään liitetystä tiedosta.

Päällekkäisen sääntelyn purkaminen on omiaan selkeyttämään tietosuojalain vaatimuksia. Tämä parantaa myös virastojen kykyä toimia ajantasaisten työelämän tietosuojakäytäntöjen edellyttämällä tavalla. Lain kumoamisen yhteydessä on kuitenkin varmistettava, että esimerkiksi palkkatietojen avoimuus säilyy vähintään nykyisellä tasolla. Palkkatietojen julkisuus on olennaista niin yleisen hyväksyttävyyden, kuin luottamusmiehen tiedonsaannin ja toiminnan kannalta. Nimikirjalain 7 § 1 momentin palkkaustiedon julkisuutta koskevaa säännöstä vastaava säännös esitetään sisällytettäväksi julkisuuslakiin samaan yhteyteen, jossa nyt säädetään kokonaisvarallisuutta koskevan tiedon salassapidosta. JUKO pitää esitettyä palkkatietojen avoimuuteen liittyvää kirjaamista julkisuuslakiin esitetyllä tavalla perusteltuna.

Nimikirjatietojen julkisen luonteen johdosta sen sisältämiä tietoja on voitu käyttää myös ei tarkoituksenmukaisella tavalla, kuten virkamiesten painostamiseen. Viime aikoina on nähty tapauksia, joissa virkamiehen toimintaan on pyritty vaikuttamaan niin sanotusti maalittamalla, eli käyttämällä hyväksi julkisesti saatuja tietoja ja levittämällä niitä laajemmin epäasialliseen käyttötarkoitukseen. Tulevaisuudessa kerättävien ja annettavien tietojen määrittelyn tuleekin olla tarkoituksenmukaista. Tietojen antamisen tulee jatkossa perustua tiukasti julkisuuslain nojalla määriteltävään olennaiseen tietoon.

Työnantajan tulee jatkossakin esityksen mukaan kerätä tietoja työnhakijoista ja nimitettävästä henkilöstä sen perusteella, mikä on olennaista työtehtävän ja työnantajan oikeuksien ja velvollisuuksien kannalta. On tärkeää, että työnantaja kerää jatkossa tietoja esimerkiksi henkilön koulutus- ja osaamistietojen lisäksi mm. määräaikaisista palvelussuhteista, joista virkamies itse tai henkilöstön edustaja on jatkossakin oikeutettu saamaan tietoa kootusti koko työuran ajalta. Tietoja ei pidä kuitenkaan kerätä ja säilyttää enempää, kuin on tarpeen.

Työntekijöiden henkilötietojen keräämisessä ja käsittelyssä on huomioitava se, kuka tietoja saa käsitellä ja miten niitä käytetään. Joukon pitää olla mahdollisimman suppea ja tietojen käytön täsmällisesti määritelty sekä väärinkäytöksistä tulee olla seuraamus. Tältä osin esitetyt muutokset ovat kannatettavia.

Nimikirjalain kumoamisen aiheuttavat muutokset on viety niihin lakeihin, joissa on viitattu nimikirjalakiin. Tältä osin tulisi huomioida myös kirkkolaki, jossa viitataan nimikirjalakiin.

Esityksen luku 2. Nykytila ja sen arviointi. Anna lausunto tai kommentoi tähän

Esityksen kappaletta 2.1. Nykytila

-

Esityksen kappaleen 2.2. Nykytilan arviointi alun yleistä arviota

-

**Tehtävää ja työhistoriaa koskeva tiedot -osiota kappaleessa 2.2. Nykytilan arviointi /
Nimikirjalainsäädännön perusteella käsiteltävät asiat**

-

**Koulutus- ja tutkintotiedot -osiota kappaleessa 2.2. Nykytilan arviointi / Nimikirjalainsäädännön
perusteella käsiteltävät asiat**

-

**Kansalaisuutta koskeva tieto -osiota kappaleessa 2.2. Nykytilan arviointi / Nimikirjalainsäädännön
perusteella käsiteltävät asiat**

-

**Virantoimituksen ja työnteon keskeytystä koskevat tiedot -osiota kappaleessa 2.2. Nykytilan arviointi /
Nimikirjalainsäädännön perusteella käsiteltävät asiat**

-

**Asevelvollisuutta koskevat tiedot -osiota kappaleessa 2.2. Nykytilan arviointi / Nimikirjalainsäädännön
perusteella käsiteltävät asiat**

-

**Rangaistustiedot -osiota kappaleessa 2.2. Nykytilan arviointi / Nimikirjalainsäädännön perusteella
käsiteltävät asiat**

-

**Palkkatiedon julkisuus -osiota kappaleessa 2.2. Nykytilan arviointi / Nimikirjalainsäädännön perusteella
käsiteltävät asiat**

-

**Velvollisuus osoittaa tietojen paikkansapitävyys -osiota kappaleessa 2.2. Nykytilan arviointi /
Nimikirjalainsäädännön tiedonkäsittelyä koskevien säännösten arviointia**

-

**Nimikirjatietojen siirtäminen -osiota kappaleessa 2.2. Nykytilan arviointi / Nimikirjalainsäädännön
tiedonkäsittelyä koskevien säännösten arviointia**

-

**Luovuttaminen ulkopuoliselle- ja tietojen luovuttamistapa -osioota kappaleessa 2.2. Nykytilan arviointi /
Nimikirjalainsäädännön tiedonkäsittelyä koskevien säännösten arviointia**

-

Nimikirjanotteen merkitys rekrytoinnissa -osiota kappaleessa 2.2. Nykytilan arviointi / Nimikirjalainsäädännön tiedonkäsittelyä koskevien säännösten arviointia

-

Henkilötietojen hallinta -osiota kappaleessa 2.2. Nykytilan arviointi / Nimikirjalainsäädännön tiedonkäsittelyä koskevien säännösten arviointia

-

Esityksen luku 3. Tavoitteet

Anna lausunto tai kommentoi esityksen tavoitteita

-

Esityksen luku 4. Ehdotukset ja niiden vaikutukset

Anna lausunto tai kommentoi esityksen kappaleita 4.1. Keskeiset säädösehdotukset ja/tai 4.2. Pääasialliset ehdotukset

-

Esityksen luku 5. Muut toteuttamisvaihtoehdot

Anna lausunto tai kommentoi esityksen kappaleita 5.1. Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset ja/tai 5.2. Ulkomaiden lainsäädäntö

-

Esityksen luku 7 ja lakiehdotukset 1-6

Anna lausunto tai kommentoi yleisesti ehdotuksia lakiehdotuksista

-

Anna lausunto tai kommentoi lakiehdotusta 1 Nimikirjalain kumoamisesta ja sen perusteluista kappaleessa 7.1.

-

Anna lausunto tai kommentoi lakiehdotusta 2 Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain muuttamisesta ja sen perusteluista kappaleessa 7.2

-

Anna lausunto tai kommentoi lakiehdotusta 3 Turvallisuusselvityslain muuttamisesta ja sen perusteluista kappaleessa 7.3

-

Anna lausunto tai kommentoi lakiehdotusta 4 Terveystieteiden tutkimuslain muuttamisesta ja sen perusteluista kappaleessa 7.4

-

Anna lausunto tai kommentoi lakiehdotusta 5 Sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain muuttamisesta ja sen perusteluita kappaleessa 7.5

-

Anna lausunto tai kommentoi lakiehdotusta 6 Eläinlääkäriammattin harjoittamisesta annetun lain muuttamisesta ja sen perusteluita kappaleessa 7.6

-

Esityksen luku 11. Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Annan lausunto tai kommentoi esityksen luvussa 11 esitettyä

-

Muut huomiot

Anna lausunto tai kommentoi esitystä tähän

-

Salminen Minna
Julkisalan koulutettujen neuvottelujärjestö JUKO ry